

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.773/2024/11.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Boros Tibor, előadó bíró
Dr. Harangozó Attila, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Metzing Márton, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2025. március 13.
Az ügy tárgya: emberölés büntette
Terhelt: ...
Első fok: Debreceni Törvényszék, 4.B.682/2012/40., ítélet, tárgyalás, 2014. március 12.
Másodfok: Debreceni Ítéltábla, Bf.II.245/2014/6., ítélet, nyilvános ülés, 2014. május 26.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: a terhelt
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés büntettének kísérlete miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Debreceni Törvényszék 4.B.682/2012/40. számú, és a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.245/2014/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. 1. A Debreceni Törvényszék a 2014. március 12. napján kihirdetett 4.B.682/2012/40. számú ítéletével a terheltet emberölés büntettének kísérlete [1978. évi IV. törvény – a továbbiakban: korábbi Btk. – 166. § (1) bekezdés] miatt – mint erőszakos többszörös visszaesőt – életfogytig tartó fegyházbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a kiszabott szabadságvesztésből legkorábban 25 év elteltével bocsátható feltételes szabadságra, valamint a Debreceni Járásbíróság 1.B.2241/2011/8. számú ítéletével

kiszabott 10 hónap börtönbüntetés végrehajtása során engedélyezett feltételes szabadságot megszüntette.

[2] A védelmi fellebbezések folytán eljáró Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2014. május 26. napján meghozott Bf.II.245/2014/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét annyiban változtatta meg, hogy a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját 20 évben határozta meg, egyebekben azonban az ítéltábla a törvényszék ítéletét helybenhagyta.

[3] 2. A jogerős ítéletben megállapított tényállás lényege szerint a terhelt 2012. június 1. napján 22 óra és 22 óra 23 perc közötti időben erősen ittas állapotban megjelent féltestvérének szomszédja, az általa is ismert, 1945-ben született sértett házánál, és becsöngetett a sértetthez. A 190 centiméter magas, kisportolt testalkatú terhelt azt követően, hogy a sértett ajtót nyitott neki, az ekkor 67 éves, 164 centiméter magasságú és 82 kilogramm testsúlyú sértettet előzetes szóváltás nélkül egy nála lévő, legfeljebb 1,5 méter hosszú vasrúddal bántalmazni kezdte. Ennek során legkevesebb nyolc alkalommal közepes-nagy erővel ütötte meg a sértettet, mely ütések a sértett fejét célozták, azonban azok eltalálták a védekezésül maga elé tartott jobb kezét is. A sértett a bántalmazás következtében a földre esett.

[4] A terhelt a bántalmazást követően a bűncselekmény elkövetéséhez használt vasrúddal a kezében átmászott a kerítésen a féltestvére és annak élettársa által lakott ingatlanra, majd onnan a kukoricaföldön keresztül menekült el. A terhelt az elkövetés eszközét magával vitte.

[5] A sértettet a bántalmazást követően a ház konyha részében, illetőleg az udvaron lévő lámpát felkapcsolva segítségért kiabált, majd a konyhában elhelyezett székre ült. A kiabálást elsőként tanú 1 – a terhelt féltestvére – és élettársa, tanú 2 hallotta meg, akik a házukból kiléptek, akárcsak a sértett testvére, tanú 3. Tanú 1 közölte a sértett testvérével, hogy a bántalmazást a terhelt követte el, minthogy tanúi voltak menekülésének. Tanú 1 – látva a sértett erősen vérző sérüléseit – 22 óra 23 perckor értesítette a mentőszolgálatot. Az OMSZ munkatársai 22 óra 30 perckor megérkeztek a helyszínre, a sértettet kórházba szállították, ahol sérüléseit ellátták.

[6] A sértett a cselekmény következtében repesztett sérüléseket szenvedett a jobb oldali faltarkótájék vetületében, a tarkótájék közepén, a homloktájékon, a jobb kéz kézhati felszínén. Továbbá zúzódásos sérüléseket szenvedett a jobb oldali szemtájékon és a jobb kéz kézhati felszínén.

[7] A sértett az előzőek mellett orrcsonttörést, a jobb oldali csontos szemüreg falának törését, koponyacsonttörést és a jobb kéz II., III. ujjak alappercének törését szenvedte el. A koponyasérülés következtében a sértett agyrázkódást és keményburok alatti bevérzést is elszenvedett.

[8] A repesztett és zúzódásos sérülések, valamint az agyrázkódás nyolc napon belül gyógyulóak, míg a csonttörések nyolc napon túl gyógyulóak voltak. A sértett sérülései közepes-nagy erejű, tompa erőbehatásra jöttek létre, a terhelti bántalmazás során legkevesebb nyolc rendbeli erőbehatást szenvedett el. A sértett sérülései maradandó fogyatékoság és súlyos egészségromlás nélkül meggyógyultak. Ugyanakkor a sértett a cselekmény következtében maradandó tüneteket – alvásprobléma, fokozottabb szorongásos készenlét – eredményező pszichotraumát szenvedett el.

[9] A terhelt tisztában volt a sértett kiszolgáltatott helyzetével, hiszen idős kora, egyedülálló mivolta, valamint a támadás késő esti időszaka jelentősen korlátozta a sértettet bármely eredményes védekezés kifejtésében. A terheltet cselekménye véghezvitelében a

halálos eredménybe történő belenyugvás vezette. A halálos eredmény elmaradása a terhelt szándékától függetlenül, rajta kívülálló okból nem következett be.

[10] II. 1. A jogerős ügydöntő határozat ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, a felülvizsgálatot megalapozó törvényi okként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját és b) pont ba) alpontját jelölte meg.

[11] A terhelt indítványának indokolása szerint az eljáró bíróságok tévesen állapították meg a terheltre rótt cselekmény minősítéseként az eshetőleges szándékkal elkövetett emberölés büntettségét kísérletét. Fel kellett volna tártani az elkövetés időpontjában fennálló tudati állapotát, vagyis azt, hogy a szándéka mire irányult: emberölésre vagy testi sértésre. Erre az alanyi és tárgyi ismérvek alapján lehet következtetést vonni a 3/2013. Büntető Jogegységi Határozat szerint.

[12] E körben a terhelt kifogásolta, hogy az elkövetés eszköze nem került elő, a tényállásban írt „vascső” nem lett bizonyítva. A terhelt vallomása e körben ellentmondásos, ugyanis a vascső és a fémeszköz nem azonos, jelentős különbség lehet a sérülés okozására való alkalmasság tekintetében. A szomszéd kertben volt egy hintaágy is fém szerkezettel, az pedig nem feltétlenül alkalmas az élet kioltására. Az orvosszakértői vélemény is a „nem zárható ki” kifejezéssel élt, így a bíróság bizonyítékértékelése sérti a Be. 7.§ (4) bekezdését.

[13] Az alanyi tényezők között a személyi tulajdonságoknak, az alkoholos állapotnak jelentősége van. Az alkoholos befolyásoltság szakértői vélemény által bizonyított. Az igazságügyi elmeorvosszakértői vélemény szerint az elkövető cselekménye társadalmi veszélyességének felismerésére alkoholos befolyásoltságának mértékétől függően volt képes. Azonban az ittas állapoton túl az ítélet nem tartalmaz megállapítást arra, hogy az ittas állapot szokványos, kóros részegség, avagy abortív patológiás részegség volt.

[14] A bíróság az eshetőleges szándék megállapításánál nem vette figyelembe, hogy az elkövető általi bántalmazás önkéntes befejezését követően a sértett maga ment ki a lámpát felkapcsolni, amit az elkövető láthatott. Ebből az is következik, hogy a sértett nem volt magatehetetlen, s ezt az elkövető is láthatta. Abból, hogy az elkövető a sértettet segítségnyújtás nélkül hagyta magára, önmagában még nem lehet az ölési szándékra következtetni.

[15] Kifogásolta a terhelt az 1978. évi IV. törvény alkalmazását, ugyanis álláspontja szerint a 2012. évi C. törvény alkalmazása számára kedvezőbb lett volna. Az új törvény (2012. évi C. törvény) az emberölés alapesetét tekintve nem tér el a korábbi Btk.-tól. Az idős koránál fogva a bűncselekmény elhárítására korlátozottan képes személy sérelmére való elkövetés utóbb minősített esetként került szabályozásra, azonban a tényállás erre utaló tényeket nem rögzített, erre bizonyítás sem folyt. Az alapeset alapján az új törvényt kellett volna alkalmazni, mivel az abban meghatározott tetelkeret maximuma 40 év szabadságvesztés, még a régi Btk. szerint a büntetésnek nincs törvényi maximuma. A feltételes szabadság lehetősége nem lehet perdöntő, mert az csupán lehetőséget jelent, nem kötelező rendelkezés.

[16] Mindezek alapján a terhelt a felülvizsgálati eljárás lefolytatását, a törvénysértő ítélet megváltoztatását kérte a Kúriától.

[17] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.789/2024/2. számú átiratában a terhelt indítványát részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[18] A felülvizsgálati eljárásnak a Be. 650. § (2) bekezdésében írt szabályát idézve kifejtette, hogy a felülvizsgálati eljárásban a tényállás megalapozottsága és a tényállás megállapítását eredményező bizonyítékértékelő tevékenység mikéntje sem támadható, ezért a bűnösség kérdése és a minősítés helyessége is csak az ítéleti tényekkel összhangban álló tényállítások alapján vitatható.

[19] A terhelt felülvizsgálati indítványában jelentős részben az alapügyben hozott jogerős ügydöntő határozatban megállapított ítéleti tényállást és ennek alapját képező bírói bizonyítékértékelést támadja, amely a hivatkozott Be. 650. § (2) bekezdésében, valamint a Be. 659. § (1) bekezdésében írt jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel törvényben kizárt. E körbe tartozik a terhelt részéről az elkövetés eszközének mibenlétét, az eszköz emberölésre való alkalmasságát, a saját elkövetéskori ittassága jellegét, illetve a halál bekövetkezésének reális lehetőségével kapcsolatos tudattartalmát illetően a tényállásban rögzített tényeknek és a ténymegállapítások alapját képező bírói mérlegelésnek a vitatása.

[20] A jogerős ügydöntő határozatban megállapított ítéleti tényállás alapján a terhelt cselekménye alkalmas volt arra, hogy a sértett halálát okozza, a halálos eredmény a sértett jobb karjával történő védekezésének és a véletlennek köszönhetően maradt csak el. A terhelt tudata a sértett bántalmazásakor a halálos eredmény reális bekövetkezését átfogta, amely következmény iránt közömbös maradt. A Debreceni Törvényszék megfelelően vette számba az emberölési szándékot alátámasztó tényezőket. Az alapügyben eljáró bíróság jogerős ítéletében törvényesen állapította meg azt, hogy a terhelt eshetőleges szándékkal elkövetett emberölés büntetnének kísérletét valósította meg cselekményével.

[21] A terhelt által az elbírálás során irányadó Btk. megválasztását illetően kifejtett álláspont téves. A terhelt cselekményének elbírálását illetően az egyetlen, azonban igen lényeges különbség az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos büntető anyagi jogszabályi rendelkezések között a terhelt feltételes szabadságra bocsáthatósága legkorábbi időpontjának meghatározásával kapcsolatos; az elkövetéskor hatályos korábbi Btk. rendelkezései a terheltre nézve kedvezőbbek voltak az elbíráláskor hatályos Btk. rendelkezéseinél. A két törvény ezen rendelkezései közötti különbséget ténylegesen is a terhelt javára alkalmazta a jogerős ügydöntő határozat akkor, amikor a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi időpontját 20 évben határozta meg.

[22] Erre tekintettel a Legfőbb Ügyészség a jogerős ítélet hatályában fenntartására tett indítványt.

[23] 3. A terhelt a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében – jelentős részben megismételve a felülvizsgálati indítványban írtakat – fenntartotta a felülvizsgálati indítványát. Állította, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a cselekvőségét és a tudattartamát. Ezt a jogsérelmet pedig a másodfokú bíróság nem orvosolta. Álláspontja szerint az igazságszolgáltatás első számú feladata az igazságosság biztosítása, ami az anyagi jogszabályok hiánymentes betartását jelenti, s ez jelen esetben nem valósult meg. A bíróságok a cselekmény törvénysértő minősítése okán szabtak ki törvénysértő büntetést. Mindezek alapján ismételten kérte a Kúriától a sérelmezett ítéletek felülvizsgálatát és a tényleges igazság szerinti ítélet meghozatalát.

[24] **III.** A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[25] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[26] Az indítványban megjelölt Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét, míg a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) alpontja szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki törvénysértő büntetést.

[27] A két felülvizsgálati ok tartalmában tehát merőben eltérő.

[28] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja felülvizsgálati okként akkor valósul meg, ha a jogerős ítéleti tényállásban foglalt terhelti magatartás nem meríti ki (semmilyen) bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, avagy – ugyancsak az irányadó tényállásból kitűnően – büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok ellenében került sor a terhelt elítélésére. Ilyen esetben az indítvány célja a terhelt felmentése vagy vele szemben az eljárás megszüntetése.

[29] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) alpontja alapján ellenben az képez felülvizsgálati okot, ha a bíróság jogerős ítéletében kiszabott büntetés a cselekmény törvénysértő minősítése következtében törvénysértő. Tartalmát tekintve az e felülvizsgálati okon alapuló indítvány a bűnösség megállapítását nem kifogásolja, csupán a cselekmény minősítésének elvétését és a büntetés nemének és/vagy mértékének arra visszavezethetően törvénysértő voltát állítja; célja pedig a törvénysértő minősítés kiküszöbölése mellett a büntetés – a terhelt javára előterjesztett indítvány esetén – enyhítése.

[30] Jelen esetben indítványában a terhelt kizárólag azt kifogásolja, hogy a terhére rótt cselekményt a bíróság jogerős ítéletében tévesen minősítette emberölés kísérletének életveszélyt okozó testi sértés büntette helyett, és emiatt törvénysértően súlyos büntetést szabott ki vele szemben. Ezért az indítvány kizárólag a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) alpontja szerinti felülvizsgálati oknak feleltethető meg, az a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti felülvizsgálati okot megalapozó érvet nem tartalmaz.

[31] Így a terhelt indítványa alapján a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulat ba) alpontja szerinti okból van helye felülvizsgálatnak.

[32] 2. Ugyanakkor a felülvizsgálati eljárás megkerülhetetlen szabálya, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. Ezzel összhangban áll, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés].

[33] E szabályok pontosan abból fakadnak, hogy a felülvizsgálat a jogerős [azaz a Be. 456. § (1) bekezdése értelmében végleges és mindenkire kötelező döntést hordozó] ítélet elleni jogi, nem pedig ténybeli kifogások érvényesítését biztosító rendkívüli jogorvoslat. Éppen ezért a jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével ítéltető meg.

[34] A tényállás irányadó jellege azt jelenti, hogy a felülvizsgálati eljárásban nem csupán a jogerős ítéletben írt tényállás támadhatatlan, de az a mérlegelő tevékenység is, amely e tényállás megállapítására vezetett. A felülvizsgálat során a felmerült bizonyítékok felülmérlegelésére, az ítéleti tényállás esetleges megalapozatlanságát érintő következtetések levonására, eltérő tényállás megállapítására az eljárási törvény nem biztosít lehetőséget.

[35] Az alapügyben eljáró bíróság ténymegállapító tevékenységével szemben felhozott kifogások tehát valóságuk esetén sem a büntető anyagi jog szabályainak a megsértését jelentik. Ehhez képest a büntető anyagi jog szabályai akkor szenvednek sérelmet, ha az eljáró bíróság a megállapított tényállásból törvénysértő jogi következtetést vont le akár a bűncselekmény megvalósulását, akár annak minősítését illetően.

[36] A felülvizsgálati indítványnak a jogerős ítéletnek ellentmondó tényállításai ezért a tényállás felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadását jelentik, így az indítvány elbírálása során figyelmen kívül maradnak.

[37] Ide tartoznak az indítvány azon kifogásai, miszerint az elkövetés eszközeként nem értékelhető a legfeljebb 1,5 méter hosszúságú vascső, mivel az az eljárás során nem került elő, az, hogy az ittasságának esetleges abortív patológiás jellege nem került feltárára, illetve az,

hogy a bíróság nem értékelte a javára, miszerint a helyszínről úgy távozott, hogy tudomással bírt arról, hogy a sértett nem magatehetetlen állapotban maradt a helyszínen. Ezzel szemben a jogerős ítéleti tényállás az elkövetés eszközét megjelölte egy legfeljebb 1,5 méteres vascsőben, arról pedig nem tesz említést, hogy a terhelt nem a szokványos ittasság állapotában volt, illetve, hogy meggyőződött volna arról, hogy a sértett segítséget tud kérni. A felülvizsgálati eljárásban érinthetetlen tényállásban foglaltakkal szembenálló terhelti tényállítások tehát az indítványt e részében törvényben kizárttá teszik.

[38] A korábbi Btk. 166. § (1) bekezdés szerint, aki mást megöl, büntetett követ el. A korábbi Btk. 16. §-a szerint kísérlet miatt büntetendő, aki a szándékos bűncselekmény elkövetését megkezdi, de nem fejezi be.

[39] Az emberölés nyitott törvényi tényállás, megállapításához az alanyi oldal hiánytalan megvalósulása, az elkövetői magatartás és az eredmény között okozati összefüggés fennállása szükséges. Befejezett a bűncselekmény a sértett halálának bekövetkezésével, ugyanakkor kísérlet valósul meg, ha a szándékos ölési magatartást az elkövető megkezdi, de nem fejezi be, illetve, ha a sértett halála egyéb okból elmaradt.

[40] Az emberölés kísérletének három fogalmi eleme: az elkövetési magatartás szándékos volta, a véghezvitel megkezdése és az eredmény (halál) bekövetkezésének hiánya. Az emberölés kísérletének megvalósulása szempontjából az ölési szándék egyenes vagy eshetőleges jellege közömbös. A szándékos elkövetés mindkét formájánál ugyanis a tudati elem – a magatartás következményeinek előre látása – azonos, amely megjelenhet akár a következmény beállása elkerülhetetlenségének vagy akár valószínűségének, illetőleg a lehetőségének felismerésében is.

[41] Amennyiben az ölésre irányuló szándék fennáll, a kísérlet megállapításának objektív kritériumok alapján kell történnie. Ha ugyanis az ölési szándékkal véghezvitt magatartás az emberi életet oly módon veszélyezteti, amelynek eredményeként a halálos eredmény reálisan bekövetkezhet, az emberölés kísérlete megállapításának van helye.

[42] A Btk. 164. § (1) bekezdése szerint testi sértés követ el, aki más testi épségét vagy egészségét sérti; a (8) bekezdés első fordulata szerint a cselekmény súlyosabban minősül, ha a testi sértés életveszélyt okoz.

[43] Ez utóbbi cselekmény valósul meg, ha a terhelt nem kívánta és nem is nyugodott bele a sértett halálába, ugyanakkor az életveszély – akár a terhelt gondatlansága folytán, akár szándékosan – mégis bekövetkezik. A szándék terjedelmére pedig a terhelt magatartásának a külvilágban felismerhető jegyei alapján kell következtetést vonni.

[44] Az indítvány valójában a megállapított tényekből a cselekmény jogi minősítésére vont jogkövetkeztetés helyességét vitatja. Ennek kapcsán a Kúria rámutat a következőkre.

[45] Az élet és testi épség büntetőjogi védelméről szóló 3/2013. BJE jogegységi határozat rámutatott arra, miszerint az emberölés kísérlete és az életveszélyt okozó testi sértés elhatárolása az elkövetőnek a cselekmény véghezvitele időpontjában fennálló konkrét tudattartalma alapján történhet. A jogegységi döntés 2. pontjában adott iránymutatás szerint az emberölésre, illetőleg a testi sértésre irányuló szándék megállapításánál az elkövetéskori tudattartalomra a tárgyi (objektív) és az alanyi (szubjektív) tényezők közül lehet következtetni.

[46] Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az úgynevezett alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény stb.) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége, és az elkövető ahhoz való akaratí viszonyulása. Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Ezért az elkövetési magatartásról (eredményről) való, a tudatban előzetesen, illetve egyidejűleg meglévő képzet mindig csak valamely, külvilágban megjelenő, illetve fizikai mérhető tényből következtetéssel ragadható meg, és mint ilyen, ténykérdés. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak

mikéntjére, és a bűnösségre vont következtetés jogi értékelés, ami jogkérdés. Szándékosan az követi el a bűncselekményt, aki cselekményének következményeit kívánja (egyenest szándék), vagy e következményekbe belenyugszik (esetileges szándék).

[47] A tudati – és más – tények megállapításától el kell különíteni a megállapított tények jogi értékelését, ami a valónak már elfogadott fizikai és tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése, a törvény szövegének való megfeleltetése. Ennek eredménye pedig már jogi fogalmak formájában jelenik meg. A kettő közti kapcsolatot az teremti meg, hogy ha az irányadó tényállás valamelyik külvilágból megjelenő tényt és abból vont ténybeli következtetést egyaránt rögzíti, és utóbbi helyes, akkor a jogi értékelésnek, és ekként a törvényi tényállás adott eleme megállapításának alapja van (Bfv.III.407/2021/8.). Jelen ügyben pedig ez a helyzet.

[48] A legalább 8 rendbeli sérülést eredményező, egy legfeljebb 1,5 méter hosszúságú vasrúd használatával megvalósult, a fejre irányuló, közepes-nagy erővel végbemenő, és az életkora, testi adottságai mellett az érdemi védekezésre eleve korlátozottan képes sértett ellen irányuló bántalmazás a testi sérülés okozására irányuló szándékon túlmutat, amennyiben a terhelt tudatában szükségképpen fel kellett merülnie a magatartása halálos eredmény okozására való alkalmasságának. Amikor pedig a terhelt e felismerés mellett valósította meg a sértett bántalmazását, azzal a halálos eredmény bekövetkezése iránt közömbös maradt. Ez pedig cselekményének (szándékos) emberölés büntette kísérleteként történő minősítését vonja maga után.

[49] A bántalmazással érintett testtájék – fej – tudvalevőleg létfontosságú szerveket rejt, amely testtájék nagyobb számú sérülését okozó, a közepes-nagy erőbehatású, vascsővel történő támadása objektíve felveti a halál bekövetkezésének lehetőségét. Ez a sértett fejére irányzott ütések mérő terhelt számára is tudott volt. A bántalmazás erejét jellemzi az is, hogy annak következtében a sértett orrcsonttörést, a jobb oldali csontos szemüreg falának törését, koponyacsonttörést, a jobb kéz II., III. ujjak alappercének törését szenvedett el és keményburok alatti bevérzés is kialakult. Kiemelendő továbbá, hogy a tettelegességet az elsöprő fizikai fölényben lévő terhelt fejtette ki, élet kioltására alkalmas eszközt használva, az idős korú sértettel szemben. A terhelt javára erősen eltolódott erőviszonyok mellett, eszközhasználatával végbement bántalmazás pedig az elkövetői szándék megítélésére is következtetési alapot szolgál. Helyes következtetést vontak az eljáró bíróságok a terhelt esetileges szándékára, miután a terhelt a cselekménye lehetséges következményeit – így a sértett halálát – nem kívánta, de az iránt közömbös maradt, abba belenyugodott. A Debreceni Ítéltábla – Kúria által is helytállónak tartott – álláspontja szerint az egyenes szándék meglétét azért sem lehet megállapítani, mert a cselekmény indítéka ismeretlen és a terhelt annak megvalósítása során kijelentéseket nem tett.

[50] A jogerős ítéleti tényállás azt is rögzíti, hogy a halálos eredmény elmaradása a terhelt szándékától függetlenül, rajta kívülálló okból nem következett be. Ez azt jelenti, hogy a terhelt kifejtett magatartása alkalmas volt a sértett halálának előidézésére és annak elhárítása érdekében a terhelt semmit nem tett. A sértett halála azért maradt el, mert a bántalmazást követően eszméleténél maradt és segítséget tudott hívni; ez azonban független a terhelt cselekvőségétől, így sem a terhelt szándékára nem nyújt következtetési alapot, sem önkéntes eredményelhárításnak [korábbi Btk. 17. § (3) bekezdés második fordulat] nem tekinthető.

[51] Minderre figyelemmel a bíróság jogerős ítéletében a terhelt terhére rótt bűncselekményt törvényesen minősítette élet – és nem testi épség – elleni bűncselekményként.

[52] 3. A terhelt által az elbírálás során irányadó Btk. megválasztását illetően kifejtett álláspont téves. Az emberölés büntettének alapesetét mind az elkövetéskor hatályos korábbi Btk. 166. § (1) bekezdése, mind az elbíráláskor hatályos Btk. 160. § (1) bekezdése öt évtől

tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel rendelte büntetni. A terhelt erőszakos többszörös visszaesői minősége mind az elkövetéskor hatályos korábbi Btk. 137. § 17. pontja, mind az elbíráláskor hatályos új Btk. 459. § (1) bekezdés 26. pontja és 31. pont c) alpontja szerint megállapítható volt. A terhelttel szemben mind a korábbi Btk. 97/A. § (1) bekezdés második mondata, mind a jelenleg hatályos Btk. 90. § (2) bekezdés második mondata alapján kizárólag életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabására volt törvényi lehetőség. A terhelt cselekményének elbírálását illetően az egyetlen, azonban igen lényeges különbség az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos büntető anyagi jogszabályi rendelkezések között a terhelt feltételes szabadságra bocsáthatóságának legkorábbi időpontja. A korábbi Btk. 47/A. § (2) bekezdése első fordulata szerint a terhelt feltételes szabadságra bocsátásának legkorábbi időpontját legalább húsz évben kellett meghatározni. Ugyanakkor az elbíráláskor hatályos Btk. 43. § (1) bekezdés szerint ezt az időpontot huszonöt és negyven év között kellett meghatározni. Ebből következően a hatályos Btk. alapján a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját legalább huszonöt évben kellett volna meghatározni.

[53] Erre figyelemmel az elkövetéskor hatályos korábbi Btk. rendelkezései a terheltre nézve összességében nemcsak, hogy kedvezőbbek voltak az elbíráláskor hatályos új Btk. rendelkezéseinél, de a bíróság jogerős ítéletében a két törvény különbséget ténylegesen ki is használta a terhelt javára, amikor a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi időpontját húsz évben határozta meg. Erre kizárólag a korábbi Btk. alkalmazása adott lehetőséget, ezért az eljáró bíróságok törvényválasztása a Btk. 2. § (2) bekezdésében írtaknak mindenben megfelel.

[54] 4. Az alapügyben eljáró bíróságok tehát törvényesen minősítették a terhelt terhére rótt cselekményt a korábbi Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző emberölés büntette kísérletének. Mivel pedig a minősítés törvényes, a büntetés felülvizsgálatára már nem is kerülhet sor, mivel azt a Be. 649. § (1) bekezdés b) pontja csak téves minősítés vagy a büntetés kiszabására vonatkozó más, kötelező, nem a bíróság mérlegelésére bízott szabály megsértésének hiányában nem teszi lehetővé. Előbbi feltétel a kifejtettek szerint nem áll fenn, utóbbira pedig az indítvány maga sem hivatkozott.

[55] A kifejtett érvek mentén a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen, a Be. 655. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

[56] I. Emberölés büntettének kísérletét valósítja meg az a terhelt, aki a sértett fejét kitartó szándékkal, közepes-nagy erővel, az élet kioltására alkalmas eszközzel legalább nyolc alkalommal megüti.

II. Amennyiben a cselekmény az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos törvény alapján egyaránt bűncselekmény és az elkövető büntethető, az alkalmazandó Btk.-t a bűncselekményhez rendelt szabadságvesztés tartama határozza meg; ennek azonossága esetén van jelentősége a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának.

[57] IV. A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[58] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt csak egyszer terjeszthető elő, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul, míg a Be. 652. § (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány azonos tartalommal csak egyszer terjeszthető elő. A Be. 656. § (4) bekezdése szerint az ilyen indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2025. március 13.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Boros Tibor s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró